

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2007/171

BETREFT: Secundair onderwijs: Bijdrage voor informatica- en labomateriaal.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 19.07.2007

1.2 Verzoeker

Ouder van een leerling.

1.3 Betrokken school

Directeur van een school.
Schoolbestuur.

1.4 CZB

- Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 19 juli 2007.
- Bij brief van 30 augustus 2007 werd de verzoeker en de school geïnformeerd over de zittingsdag.
- De school stuurt op 3 oktober 2007 een nota door.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Verzoeker wil weten of bepaalde schoolkosten wel wettelijk zijn.

De zoon van verzoeker loopt school in een technische opleiding en de rekeningen die worden toegestuurd zijn volgens verzoekster onterecht.

Zo rekent men per trimester aan voor computergebruik, labo, de lessen huishoudkunde, veel geld voor kopies terwijl er voor ruim 400,00 euro schoolboeken moest aangekocht worden. Dankzij tweedehandsboeken is deze rekening voor verzoeker beperkt gebleven tot 261,00 euro.

Wat betreft de overige kosten bv. computergebruik zegt men dat dit is voor de cartridges en papier, de zoon van verzoeker beweert echter dat geen enkel blad werd afgedrukt, de labokosten zouden voor producten zijn.

Er werd nooit een overzicht bezorgd van de financiële bijdragen die men kon verwachten, is dit niet wettelijk verplicht?

In het boekje 'schoolreglement 2006-2007' staat vermeld dat deze wordt bezorgd maar helaas is niets ontvangen.

Verzoeker vraagt of die buitensporige kosten wel dienen betaald te worden?

3. STANDPUNTEN ANTWOORDENDE PARTIJ

Kopiekosten

De kopiekosten worden door het rotariaat van de school nauwgezet bijgehouden. Elke kopie kan verantwoord worden en wordt gebruikt in het onderwijsproces. De kopiekosten verschillen zelfs van klas tot klas, afhankelijk van het aantal kopieën dat de leerlingen effectief ontvangen hebben. Voor de klas van de zoon van verzoeker werden in het eerste trimester voor 27,37 euro kopieën genomen, in het tweede trimester voor 11,26 euro en in het derde trimester voor 7,17 euro. Dit zijn de bedragen die op de factuur staan.

De school pleit ervoor bij de leerkrachten dat er geen dubbel gebruik is van handboeken en kopieën.

Uit de ingediende stukken blijkt dat de school een precies register van kopieën bijhoudt per klas en per vak.

Labo's, computergebruik en keukens

De bijdrage die gevraagd wordt voor labo's, computergebruik en keukens gebeurt op basis van de uitgaven van de school voor de grondstoffen gedurende de voorbije jaren. Dit varieert uiteraard per studierichting en per graad.

Om het leerproces te bevorderen, investeert de school sterk in leermiddelen voor bv. de labo's. De school voorziet bv. veel organen en producten voor in het labo, zodat leerlingen zelf actief aan de slag kunnen en leren uit ervaring door veel zelf uit te voeren in de klas. Dit lijkt voor de school verantwoorde kosten die voor de doelgroep aantoonbaar zijn.

Informatica

Tijdens de lessen informatica verbruiken de leerlingen papier en inkt in het kader van het realiseren van het leerplan. Er werd dus geen bijdrage gevraagd voor het gebruik van de informatica-infrastructuur op zich.

Huishoudkunde

Wat betreft de bijdrage voor de lessen huishoudkunde wordt er 7,5 euro per trimester aangerekend omdat de leerlingen verbruiken wat ze bereiden. Concreet betekent dit dat ze dan 's middags bv. vaak geen middagmaal meer moeten betalen omdat ze al gegeten hebben. In het verleden werd over de vraag of hiervoor al dan niet een vergoeding mag worden gevraagd aan de leerlingen, al herhaaldelijk overleg gepleegd met andere scholen en de pedagogische begeleiding. De meeste scholen vragen een vergoeding. Als school kiezen ze bewust niet voor de regeling om de leerlingen wekelijks of maandelijks cash te laten betalen. Vandaar dat dit op de schoolrekening komt.

De leerlingen zelf de grondstoffen laten meebrengen, waarvoor sommige scholen kiezen, vindt de school een nog minder verantwoorde optie. Dit is namelijk niet evident voor bv. kinderen uit kansarmere gezinnen en roept ook vragen op naar hygiëne toe (zeker op vlak van voeding). De school koopt bijgevolg liever zelf de grondstoffen aan.

De school heeft deze kosten echter niet gedifferentieerd per leerling, waardoor dit inderdaad niet in overeenstemming is met de effectief gemaakte kosten voor een bepaalde leerling. De school heeft wel een sterk vermoeden dat de aangerekende kosten heel wat lager liggen dan de werkelijke kosten.

Infoblad

Voor het infoblad 'Contact' wordt 2,5 euro gevraagd, gezien het voor de school een communicatiekanaal is naar ouders en leerlingen toe (met o.a. kalender in) en het naar de mening van de school ten goede komt van het leren en de opvoeding.

Mededeling aan de ouders

De school erkent dat de bijdrageregeling in de kosten vorig schooljaar niet aan alle ouders werd meegegeven. In de maandinfo van september 2006 werd echter wel naar de ouders toe gecommuniceerd dat de lijst ter inzage lag bij de dienst 'Inlichtingen'.

Dit schooljaar met de lijst met financiële bijdragen opgenomen in het schoolreglement 2007-2008. Zowel vorig schooljaar als dit schooljaar werd over de bijdrageregeling in de kosten, overleg gepleegd in de schoolraad. Deze lijst met financiële bijdragen werd er voorgelegd en besproken.

Om beter zicht te krijgen op de situatie, communiceerde de directrice met verzoeker. Verzoeker kon zich geen maandinfo van september 2006 herinneren. Ze vermoedt dat haar zoon deze info thuis niet heeft afgegeven. Had ze geweten dat ze de kosten kon inkijken op school, dan had ze dit zeker gedaan en zou er voor haar geen probleem geweest zijn.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

8 oktober 2007, 12u.30

5 november 2007, 12u.30

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding.

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Marc Henri Cornely, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

- Directeur van betrokken school.
- Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs (VVKSO).

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13. In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie herneemt haar standpunt dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

Kopieën

De Commissie zorgvuldig bestuur wijst op de regelgeving die toelaat dat in het secundair onderwijs een schoolbestuur voor kopieën die in het noodzakelijke onderwijs- en schoolprogramma van de leerling gebruikt worden een bijdrage kan vragen aan de ouders. Een secundaire school dient wel blijvend de bijdrage voor leerlingen en ouders voor onder meer fotokopieën kritisch te analyseren: geen onnodige kopieën, alleen kopieën die direct de leerlingen ten goede komen, kopiebijdrage aanleunend bij de kosten voor de school, geen dubbel gebruik handboeken en kopieën e.a.

De school kan dus kopieën aanrekenen voor zover de student die effectief heeft gekregen en voor een bedrag dat dicht aanleunt bij de kosten voor de school. Uit de ingediende stukken blijkt dat de school een precies register van kopieën bijhoudt per klas en per vak.

De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Ouders, personeel en school kunnen er in de schoolraad bespreken of bepaalde schooluitgaven wenselijk zijn (bv. examenpapier) en of een bepaalde schoolbijdrage wenselijk en correct is (bv. bedrag per kopie). Rekening houdende met de bevoegdheden die bij decreet aan de schoolraad zijn toegekend, geeft de Commissie zorgvuldig bestuur voorrang aan het proces van participatie.

Labo- en informatica-infrastructuur

De Commissie is van oordeel dat een bijdrage van de ouders voor duurzame leermiddelen (computer, labo-installaties e.a.) die voor een globaal gebruik bestemd zijn en binnen het patrimonium van de school blijven, als een indirect inschrijvingsgeld kan worden beschouwd. Een dergelijke bijdrage heeft geen direct verband met een duidelijk individualiseerbare dienstverlening van de school, omdat leerlingen van diverse afdelingen op een variabele wijze gebruik maken van bijvoorbeeld de labo- en informatica-infrastructuur. Ouders kunnen dan ook niet verplicht worden om een bijdrage te betalen voor het gebruik van o.a. de installaties inzake labo en informatica voor het noodzakelijke onderwijsprogramma van een leerling.

De Commissie is van oordeel dat de kosten inzake de basiswerking van de school behoren tot een sokkel van vaste algemene kosten die in eerste instantie ten laste zijn van het schoolbestuur en waarvoor er een werkingsbudget (dotatie) wordt toegekend.

Labo- en informaticamaterialen

Een aantal kosten (bv. diskettes, grondstoffen, papier bij informatica, smartschool, e.a.) hebben te maken met leren en opvoeden in schoolverband. Hiervoor mag enkel een bijdrage gevraagd worden aan de ouders voor zover het gaat om een bijdrage voor een duidelijk individualiseerbare dienst of goed voor een bepaalde leerling.

Bedoeld zijn goederen of diensten van beperkte waarde die bv. omwille van de eenvormigheid, de prijskorting of de snelle opstart van het schooljaar globaal in één keer ter beschikking gehouden worden waar nodig. De bijdrage mag echter geen dekmantel zijn voor direct of indirect inschrijvingsgeld en ze moet dicht aanleunen bij de aankoopprijs.

Tenslotte kijkt de Commissie na of er een verband is tussen enerzijds de individuele dienstverlening aan een leerling in een bepaalde groep en de verschillende soorten bijdragen. In dit verband wordt niet aanvaard dat het schoolbestuur een algemeen bijdrageforfait aan de ouders aanrekent.

Een beperkt reëel forfait per soort kostenpost (materiaal, sport, uitstappen, e.a.) is omwille van administratieve verwerkingen wel aanvaardbaar.

Het is wel noodzakelijk dat het voor alle ouders duidelijk is welke bijdragen in het forfait zitten, o.a. via het schoolreglement.

Huishoudkunde

De Commissie gaat bij het beoordelen van gevraagde bijdragen steeds na of er een verband is tussen het gevraagde bedrag en de daaraan gekoppelde dienstverlening aan een individuele leerling in een bepaalde groep. In dit kader kan in het secundair onderwijs een reële bijdrage verantwoord zijn voor levensmiddelen die individueel aan de leerlingen ter beschikking worden gesteld om daarna verbruikt te worden.

Het zijn goederen of diensten van beperkte waarde die omwille van de eenvormigheid, de prijskorting en efficiënte klassenwerking globaal ter beschikking komen van een bepaalde groep leerlingen.

Infoblad

Uitgaven in verband met de communicatie tussen school en ouders (infoblad) zijn kosten die tot de basiswerking van een school moeten gerekend worden.

De overheid komt wel tussen in die kosten door een werkingsbudget (dotatie) toe te kennen.

Kosten voor basiswerking van een school mag een school aan de ouders niet doorrekenen.

Informatie naar ouders

De onderwijsregelgeving bepaalt dat het schoolbestuur na advies van de schoolraad de bijdrageregeling schriftelijk meedeelt met een duidelijk en volledig overzicht van de kosten. De bijdrageregeling krijgen de ouders bij de inschrijving mee, ten laatste bij de start van een schooljaar. De bedoeling van de bijdrageregeling is dat de ouders vóór de start van het schooljaar een duidelijk zicht hebben op de kosten die het nieuwe schooljaar zal meebrengen.

De Commissie is van oordeel dat de school er dient over te waken dat er verder voldoende communicatie is over de concrete bijdrageregeling. Ouders krijgen de mogelijkheid om op aanvraag alle details van kosten en rekeningen te bekomen. Het is redelijk dat de school zelf niet het initiatief neemt om voor alle leerlingen de bewijsstukken van uitgaven voor te leggen. Ouders en school moeten voldoende met elkaar communiceren. Op hun verzoek moeten ouders een volledig inzicht kunnen krijgen aangaande de schoolrekeningen, ook al gaat het over de details. Het beschikbaar stellen van een naamlijst zonder verder informatie beantwoordt niet aan de bedoelde informatieverplichting.

Vanaf het schooljaar 2007-2008 dient het schoolbestuur een bijdrageregeling op te nemen in het schoolreglement. Uit de ingediende stukken blijkt dat de school deze regelgeving voortaan zal toepassen.

Brussel, 5 november 2007

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter